

Årsrapport 2012 för Enheten för medicinens historia, Medicinska Fakulteten, Lunds universitet

Enheten för medicinens historia har under året 2012 fortsatt sin verksamhet som en fristående enhet inom Institutionen för kliniska vetenskaper (IKVL) i Lund (prefekt Bo Baldetorp, sektion 5 med chef Vineta Feldman). Enheten leds av undertecknad (på 25% tjänst) med sekreterarhjälp av Camilla Key (10%), lokaliserad till IKVM, Skånes Universitetssjukhus, Malmö.

Enheten har under 2012 haft tre aktiva doktorander: med kand Nils Hansson; Malmö-Berlin-Göttingen, samt ST-läkare inom oftalmologi Tomas Gustafsson, Eksjö. En tredje doktorand, Jonatan Wistrand, Lund, har under året antagits och påbörjat forskar-AT med 6 månaders inslag av forskning inom medicinhistoria. Dessutom finns det fyra seniora medarbetare: Herman Holm, Ulf Jakobsson, Anders Jeppsson och Inga Nilsson.

Följande aktiviteter har genomförts under verksamhetsåret 2012:

- *Representantskap* (suppleant) i kommittén för utgivande av Svensk Medicinhistorisk tidskrift, Stockholm. Dessutom har undertecknad varit styrelsemedlem i Sydsvenska Medicinhistoriska Sällskapet, samt i SLS: sektionen för medicinens historia (suppl.).
- Deltagande med föredrag "*Medicinhistoria – intressant för medicinstudenter*" vid introduktionskurs för T1 studenter den 30/1 (Nils Hansson/Jonatan Wistrand/Berndt Ehinger) samt den 17/9 (Peter Nilsson/Nils Hansson).
- Inbjudan med föredrag av Nils Hansson och Tomas Bro (Gustafsson) till primärvårdens fortbildningsdagar i Jämtland läns landsting under två halvdagar 11/9 & 12/9.
- Jonatan Wistrand deltog tillsammans med Anders Palm i ett *symposium om möten mellan läkekonst och diktkonst på Läkarestämman* den 30/11, sektionen för etik och bemötande.
- Nils Hansson har varit doktorand vid enheten för medicinens historia, Lunds universitet, och samtidigt medarbetare vid Abteilung für Ethik und Geschichte der Medizin, Georg-August-Universität, Göttingen. Hans avhandlingstema är: "*Studier i svensk-tyska förbindelser inom medicinen 1933-1945*" med planerad disputation den 24 maj 2013.
- Ett temanummer har utgivits av Socialmedicinsk tidskrift 2012; Vol 89, Häfte 1: "*Medicinhistoria i social belysning*". (Gästredaktör: Nils Hansson), där flera av enhetens medarbetare har medverkat med artiklar.
- Genomförande av ett medicinhistoriskt seminarium den 12/12 på temat "*Medicinhistoriska perspektiv sjuka läkare och föränderliga diagnoser* med deltagande av 45 personer samt sju föreläsare – se bifogat program.
- Kontakt har hållits med professor *Ulf Högberg*, Kvinnokliniken, Umeå, inför färdigställande och publicering av ett bok manuskript om judiska läkarflyktingar på

1930-talet. Enheten stödjer tryckningen. Boken är försenad men beräknas utkomma under 2013.

- Ett projekt har igångsatts med fokus på provinsialläkarhistoria i Dalby-Veberöd distriktet öster om Lund under ledning av en ny medarbetare, docent Ulf Jakobsson, Centrum för Primärvårdsforskning, Malmö.
- Tre utåtriktade seminarier har organiserats av Anders Jeppsson och Jonatan Wistrand under året, med tema kring omskärelse, reproduktion samt sjukvårdens ekonomiska styrning i historiska perspektiv. Denna seminarieverksamhet kommer att fortsätta även under 2013 och sedan utvärderas.
- I en utställningsmonter på Medicinhistoriska Muséet i Helsingborg har det presenterats källmaterial från Inga Nilssons forskning, bl.a. från det första landstingsägda lasarettet i Helsingborg, som öppnade den 1 juli 1879.
- Deltagande med föredrag av Jonatan Wistrand i Gyllenstiernska Krapperup-stiftelsens symposium *Kroppen i Humanioraperspektiv* 7–9 juni.

Publikationer under 2012:

Artiklar

Hansson N. Medicinhistoria i social belysning. *Socialmedicinsk tidskrift* 2012;89:12-13.

Gustafson T, Hansson N, Wistrand J, Nilsson PM. Medicinhistoria i Lund - en kort översikt. *Socialmedicinsk tidskrift* 2012;89:14-17.

Gustafson T. Medicin och krig – svenska erfarenheter från sjukvårdsarbete i utländska konflikter. *Socialmedicinsk tidskrift* 2012;89:26-34.

Wistrand J. Patientens röst – den patografiska genren i historisk belysning. *Socialmedicinsk tidskrift* 2012;89:68-75.

Nilsson PM. Den radikala medicinska traditionen i historisk belysning. *Socialmedicinsk tidskrift* 2012;89:76-81.

Hansson N, Peters A, Tammiksaar E. Sterilisierungsoperateur und Forscher: Leben und Karriere Benno Ottows (1884–1975). *Medizinhistorisches Journal* 2011 (Heft 3+4):212-237.

Holm H, Nilsson PM. Frikostig bild av förnedring och förtvivlan. *Förändringens anatomi*. (Recension). *Läkartidningen* 2012;109:1841.

Jakobsson, U. Distriktssköterskans historia (1850-1935): en yrkeskår växer fram. *Svensk Medicinhistorisk Tidskrift* 2012 (In press).

Wistrand J. Författaren som bara tålde sjuka människor. Louis-Ferdinand Céline. *Dagens Nyheter*, Kulturdelen. 20 september 2012.

Wistrand J. Utmanad av Dr. Google. *Axess Magasin*, 2012.

Föredrag vid medicinhistoriska kongresser

Nils Hansson. *Göttinger Mediziner und der Nobelpreis 1933-1945: Ein Drama mit drei Protagonisten*. Institut für Demokratieforschung, Georg-August-Universität Göttingen. 25 November 2012, Göttingen, Germany.

Nils Hansson. *Med vilka strategier etablerade och stärkte Tyska Nationalsocialistiska Läkarförbundet kontakter med svenska läkare 1933-1945?* Sydsvenska medicinhistoriska Sällskapet (SMHS). 9 November 2012, Lund, Sweden.

Nils Hansson. *Teaching about Medicine in the Third Reich within the program on History, Philosophy and Ethics of Medicine*. July 4-7 2012: WONCA Europe Conference. The Art & Science of General Practice. 6 July 2012, Vienna, Austria.

Tomas Gustafson-Bro. *The Scandinavian ambulance during the Anglo-Boer war in South Africa 1899-1900*. Humanitarian aid and response conference, 8-10/11, Human conflict and response institute, Manchester University, Manchester, UK.

Lund den 18 december 2012

Peter Nilsson, professor
Chef för Enheten för Medicinens historia

Hemsida: http://www.med.lu.se/klinvetlund/medicinens_historia

Medarbetar-hemsida: <http://www.medicinhistoria.nu/>

Medicinhistoriskt seminarium 2012

”Medicinhistoriska aspekter på sjuka läkare och föränderliga diagnoser”

Tid: kl. 13.00-16.15, onsdag den 12 december 2012

Plats: Sal F-1, Blocket, Universitetssjukhuset, Lund. Kaffe serveras.

Inledning och välkomsthälsning (5 min)

Peter M Nilsson, Enheten för medicinens historia, Lund

Läkaren som patient – patienten som läkare (30 min)

Jonatan Wistrand, Lund

Ivar Sandström – läkaren och människan (30 min)

Carl-Magnus Stolt, Borås

Den oplanerade kokainisten – kirurgen William Stewart Halsted (15 min)

Anders Biörklund, Lund

Kaffe serveras (20 min)

En diagnos är en diagnos – är en diagnos – med medicinhistoriska aspekter (30 min)

Bengt Lindskog, Hjärup

Diagnoser som maktutövning (20 min)

Herman Holm, Lund

Hur forskningsintresset för en viss sjukdom/diagnos ändras över tid - analys av trender i PubMed för utvalda diagnoser (15 min)

Sten Theander, Lund

Diagnostisk värdeskala – fina och mindre fina diagnoser (10 min)

Peter M Nilsson, Lund-Malmö

Välkomna!

Peter M Nilsson, professor, chef
Enheten för medicinens historia
Lunds universitet
Tel. 040-33 24 15, 0704-50 34 56
e-mail: Peter.Nilsson@med.lu.se